

Előfizetési díj félve postán és helyben horiték 6 forint, horiték nélkül házhoz küldve öt forint ezüst pénzben.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap egyegy iv. Lapjaink mindennemű hirdteményeket fölvesznek.

Egyegy hasáb-sorért apró betűkkel öt ezüst kr. számíttatik.

NEMZETI UJSÁG.

Előfizetheti minden cs. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségnél. Zöldkert utca 488. szám alatt földszint, a hivatalban.

Tisztán írott czimeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek czimzandók.

Bérmentelen leveleket csak rendes levelezőinktől fogadunk el. Névalírás nélküli idegen kezektől hozzánk küldött tudósításokat semmi esetre sem közlendünk.

Alapítá KULTSÁR ISTVÁN táblabíró, kladja Özvegye.

TARTALOM.

Magyarország és Erdély. Rendkívüli jutalomtárgy hirdetése. — Törvényhatósági tudósítások. Hevesböl (közgy. alispáni jelentés a megye állapotáról, törvényszéki táblabírák választása, parádi botrány nyomozása). — Cui honorem, honorem. — Vidéki hírek. (Komárom-udvardi egyházi kerületből). — Vegyes újdonságok.

Külföld. Portugália, Francia-, Oroszország. Észak-amerikai egyesült státusok.

Értekezések. (Szózat a választókhoz. II.)

Társulatok és intézetek. (Nemzeti színház.)

Hirdetések. Gabonaár. Pénzkelet. Lotteriahúzások. Dunavízjárás.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Rendkívüli jutalomtárgy hirdetése.

B. Dercsényi János cs. kir. udvari közkamarai tanácsos és referendár ur kérésére az academia a következő jutalomtárgynak mind kihirdetését, mind a pályairatok elfogadását, vizsgáztatását s a jutalmak kiadását elhatározván: a kérdés, a tisztelt jutalomtörvénnyel szerkesztve, ezenel közzé tétetik:

„Föltevé mindenkiről, ki ezen jutalomkérésben versenyezni szándékozik, azt, hogy a „Communismusknak egy humanus ollenszeréről“ irt munkám tartalmával s szellemével közelebbről megismerkedendik, elég lesz itt a következőket említeni.

A jutalomiratnak föladata két részre oszlik.

Az első részben igyekezik a versenyző rész szerint azok nyomán, mik a fönnevezett munka tartalmából e célra használhatók, rész szerint mászerü saját nézetei által mentől áthatóbban bebizonyítani azt: mennyire kívánatos söt szükséges és hasznos volna a nemesség eddigi hitbizományi jóságait pénz-tökekre átváltoztatni, és a haza anyagi szükségéire szolgáló országos pénzárba fölmondhatatlan, s olyan tökemindőségben, mely a hitbizományi örökösök magvaszakadása esetében az országos pénztár tulajdona maradna, folytatni, mely viszont a kamatokat a hitbizományok birtokosainak, maguk s örökösök számára átváltoztatás idejeki törvényes kamatláb szerint, teljes biztosítás és szoros kötelezettség mellett fizetni tartoznék; és hogy ezenel más akármí rendü személynek is szabadságában álljon, maradékai anyagi jóléte biztosítása végett hitbizományokat, akár egyes, akár minden maradékaik számára, — olly pénztökek által alakítani, melyek a fön-
tebbi föltevélek alatt az országos pénztárba fizetendők volnának.

Hogy a hitbizományi fekvő jóságok pénztökekre való átváltoztatása a jóságoknak kótyavetye után, még pedig a nagyobb terjedelműeknél annyi részre osztva, mennyit a gazdaság s vidék viszonyai javaslanak, intézendő eladása által eszközöndő, ez magában értetik.

Hogy azonban azon egész részét, melyben a hitbizományi családnak rendes lakása volt, nem különben azt is, melybe elhunyt kedveseit temetni szokta, első-ségi joggal olly formán válthassa magához a hitbizomány akkori birtokosa, ki alatt az átváltoztatásnak törvényesen megtörténnie kell, hogy ezen résznek csak becsárát tartozzék az országos pénztárba hitbizományi töke gyanánt befizetni, ezt a humanitás követeli.

Hogy az átváltoztatás nem egyszerre, hanem csak olly mennyiségben s időszakokban eszközölhető, mint azt az országos pénztár érdeke kívánja, de egyesülve a hitbizomány birtokosainak azon érdekével, melynél fogva nem célirányos, túl a módon sok jóságot egyszerre eladóvá tenni, — az is magában érthető. Világos azonban az is, hogy nincs ok ebben szerfeletti tartozkodással lenni, mivel a jóságvételre vágyóknak nagy ingerül szolgál az, hogy majd csak nem minden hitbizományi jóság elpörölhetetlen gyökeres jögu; tehát a vevőnek addig is, mig az ősiség fönáll, tökéletes bátorságot nyujt.

Ennélfogva, s mivel nagy terjedelmű jóságok gazdaságát nehéz a birtokosnak, vagy főtisztének mindig jól áttekinteni; mivel továbbá a mi nem olly

birtokunk, mellyet, ha épen tetszésünk egy hozná magával, eladhatnánk, abba javításokra stb. jövedelmeink egy részét befektetni ritkán szeretjük, tehát kétséget nem szenved, hogy a legtöbb nagy terjedelmű hitbizományi jóságok jövedelme, mely a hitbizományi tökének kamatját képezi, azon alul marad, a mit kisebb osztalyu eladások által elérendünk.

Hogy ezen nyereség a minden évi jövedelemnél vagy is kamatnál nem mást, hanem a hitbizományi jóság volt birtokosát, s örökösait, az országos pénztárt pedig, csak ha azoknak magvaszakadna, illetheti, az ismét magában értetik.

Az irat második része álljon olly részletes törvényjavaslatból, mellyben a versenyző igyekezik a főnebbi célnak elérését legjobban, s úgy eszközölni, hogy a törvény tartalma mind a hitbizományi birtokosnak, mind az országos pénztárnak, — ugyis karöltve járó érdekeit a földologban, a menyire csak lehető, biztosítsa.

Egyesül ugyanis mindkettőjüknek érdeke abban, hogy a hitbizományi jóság eladásából keletkező töke mentől nagyobb legyen.

Kívánatos tehát mindkettőjükre nézve, hogy a kótyavetye nagy renddel, s mind annak a lehetőségig való elhárításával történjek, mi a versenyzés élnétségének árthatna, vagy a versenyzők egymás-közi káros egyetértésnéktől engedhetne. Kívánatos továbbá mindkettőjükre az, hogy az eladó hitbizományi jóságok sora olly vidékeken vegye kezdetét, hol a gazdaság, s üzlet viszonyai már kifejtettebbek, s hogy a sor, erre mindig tekintet leendő, haladjon a kevesebb kifejtett viszonyu vidékek, s jóságok felé.

A fizetés ne követeltessek egyszerre, hanem csak egy tetemes részben a jóság átvétele előtt, aztán pedig több évi rátákban, mint az a királyi adománylevél mellett nyert jóságok vételárának letisztázásában is divatozik. Magában értetik, hogy mihelyt a hitbizományi birtokos kezéből a jóság ki van véve, a mi káros viszonyok aztán a vételi sommát netalan érhetik, abban a hitbizományi birtokosra részesüljön, s ennél fogva a vételpénz iránti kezelésben viszont semmi befolyással ne bírjon. Az országos pénztár érdekében fog tehát állani, a) hogy a mint már azon bánatpénz, mely a kótyavetyével való versenyzésre szükséges, nem másutt, hanem csak vagy az országos pénztárba, vagy egy tökéletesen biztos másféle közpénztárba lenne lefizethető, s a kótyavetyénél csupán a nyugtatvány előmutatandó: ugy mind az, a mi későbbben a vétel árában fizetendő, egyedül magába az országos pénztárba tétessék le; b) hogy a mi a vételárból fizetetlenül marad a jóságátadásánál, az tán legjobban az által biztosítsák, hogy a vevő, mig csak valamivel még tartozik, ne másképp legyen a jóság birtokában, hanem csak mint hasznóbérője az országos pénztárnak.

Az, hogy az országos pénztár miképp kezelje ezen bizományokból álló pénzeket, nem lehet föladata e jelen törvényjavaslatnak; az az országgyűlésen fog elhatározatni, ha csak ugyan az ige testé válik.

Szükségesnek látszik azonban a gondoskodás a törvényjavaslatban még az iránt, hogy azon hitbizományi birtokos, kinek jósága eladásán van a sor, az eladás (mellynél az illető vármegye tán legjobban egy küldöttség által működhetne mind a nagyobb terjedelmű jóságok részekre való elosztásában, mind az utolsó 5 vagy 3 év jövedelme szerinti kikiáltási somma, s a kótyavetye határidejének elhatározásában, természetesen meghallgatván mindezek iránt a hitbizományi birtokost) se ne akadályozhassa, se ne késleltethesse.

A ki eme törvényjavaslat kidolgozásához ügy-szeretettel, és józan ítéllettel járul, az csak hamar fogja tán, — ugy reményem én legalább, — azon meggyőződést nyerni, hogy a pályakérdést jól meg lehet oldani.

Kinek pedig ez sikerülend, olly valamit fog utlíslálni az egész haza, az egész nemzet, s magára a

nemességre nézve is, a mi most még a nemzet egy részénél gyűlöletes. Olly fia lesz az a hazának, kit a haza istene áldjon meg! s kit én irigylenek, hogy vele, teljességgel nem levén reá elegendő időm, nem versenyezhettem. B. Dercsényi János s. k.“

A pályairatokat idegen kézzel és tisztán írva, lapozva, bekötve, jeligével s a szerző nevével rejtő jeligés levéllel, alulirt veszi által. A verseny határideje a körülmények sürgetősége miatt s a jutalomtörvénnyel kívánságához képest, f. évi november 15dike. — Az aránylag legjobb munka hetvendarab aranyat nyer; az ahoz becsben legközelebb álló harmincz darab aranyat. — E jutalmakért academiái bármely rendü tag is vivhat. — A versenyzés eredményei még ez év lefolyása előtt fognak kihirdettetni, s az academia pénztárában letett jutalmak azonnal a nyerteseknek átadatni. — Az első rangnak találtatandó pályairat a jutalomtörvénnyel azonnal kinyomatik, az eladásából bejövendő pénz pedig valamely, meghatározandó közszékre fordítatik. Kelt a magyar tud. társaságnak aug. 24. 1846. tartott kisgyűlésében. Dr. Schedel Ferencz s. k. titoknok.

TÖRVÉNYHATÓSÁGI TUDÓSÍTÁSOK.

Hevesböl. F. évi augusztus 17kén kezdettek meg évnegyedes közgyűléseink mlgos főispáni helyettes ur elnökele alatt. Gyűlés volt ez! mellyben ha nem tanultunk, legalább visszaemlékeztünk idős-zakokra, midőn a pártédek dulta szét minden positivitást, magyarázott söt alkotott magának törvényt, hogy a szerint igazgasson, ő, s ki őt kormányzani akarja, lelöki parancsoló állásából, mert hiszen ki merészelt egy párt ellen vétek és bün fenytését szigoron követelni? — A ki azt hiszi, hogy a mai magyar világ ellenzékének bár milly vétek súlyával terhelt tagja ellen közgyűlés színe előtt föllépni merészelt — az uraim! régen elszánta magát vértanuk gyászos sorsára, erős akarata levén szenvedni a közizagságot. Rettenetes állapota ez szegény hazánknak! Itt a személyben központosul a politika, törvényesség, igazság; ha ellenzéki tag szól s vétkezik, az mindent elvből, és mindent jól cselekedt; düljön azután össze a hon, s vele minden igazság, szólanunk nem lehet, nem szabad; mert az ellenzék roppant elvei ugy kívánják; azzal tartozik magának s elvrokoninak. Szegény szanakozásra méltó justitiarius! jaj neked, ha darászfészekbe nyultál! — De menjünk a dologra. Főispáni helyettes ő mlga a rendeket szokott módon üdvözölvén, minekutána első alispánunk a megye jelen állásáról rövid kimerítő tudósításában előadta volna, hogy kevés idő folyván le a mult közgyűlés óta, a kisgyűléseken fönforgott tárgyak mennyiségéről andadó jelentését jövő alkalomra terjesztendő elő; — az adó beszédese nehézségeit pedig az uralkodó szükségben keresvén, sajnosan terjeszti elő: mikép a szegény adózó nép-nél 160 ezer pengő forintot túlhaladó adótarozás légyen fizetendő; — az urbéri telken lakó nemesek is hátralevő adójuk belizethetésére határidőt kértek, s az illető megyei ügyvéddel ez iránt meg is egyeztek. — E szerint figyelmeztve arra, hogy e szük termésü év az adózó népre sokkal nyomasztóbban fogna hatni, mint a tavali, a rendeknek böles intézkedését kéri ki; majd a Tiszaszabályozásban fáradó gróf Széchenyi István miképeni fogadattásáról tévén tudósítást, kiemelé: mikép azon dicsőségét Hevesmegyének, hogy az első gözös a hevesi tájon minden akadály nélkül haladott, egyedül ügyes és fáradhatlan főszolgabíránknak Okolicsányi Gusztávnak köszönhetjük, miért a rendek harsány éljennel illető tisztviselőnk szokott módon ki is fizették. — Továbbá, minthogy a közgyűlés alatt a törvényszéki táblabírák választása is kitűzve van, indítványozá: hogy a fenytő perek sietős bevégeztetése tekintetéből is 12 elnök és — 90 törvényszéki táblabíró választassék. — Elvégezve jelentését és indítványait szónok alispán ur, főispáni helyettes ő

sulságot viselt, s azután Pamphiliában proconsul lett.)
Minő értelmet kellessék a kérdéses versnek tulajdonítani, a szövegből leginkább kitetszik.

Nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim
„Fortunam Priami cantabo et nobile bellum“
Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte
„Dic mihi, musa, virum captae post tempora Troiae
Qui mores hominum multorum vidit et urbes“
Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat
Antiphatem, Scyllamque, et cum Cyclope Charybdim.

A jellego értelmé s szerzője tehát így előttünk áll egész világosságában, s szeretem hinni, hogy V. ur maga is elismeri, miszerint ebéli sejtelmek csakugyan alaptalanok. Mi panaszának egyéb oldalait illeti, arra nézve én egészen meg vagyok győződve, hogy a közelebről érdekelt tisztviselő urak annak idejében kielégítő választ adandnak V. urnak, mert tudom, hogy a m. kir. természetvizsgáló társaság, mely annyi jeles hazafiakkal dicsekedhetik, akart is tudott is választani köréből oly erkölcsös férfiakat, kik előtt a törvények szentek s sérthetetlenek. S minthogy én ilyeneknek hiszem, azért az igazság kiszolgáltatására őket fölkérni egészen fölöslegesnek tartom. „Nam sicut tentare aliquid vel prece, vel pretio adversus justitiam iniquum est: sic pro justitia multum laborare apud justitiae amatorem superfluum est.“ (S. Bernard. Epl. 16. ad Honor.) Zalka János.

VIDÉKI HIREK.

Komárom-Uvardi egyházi kerületből. Aug 15kén. E folyó hó 9kén érkezék meg körünkbe a köztudomásra mindenkor és mindenben — szelid s nyájas, csak az önmegtartóadásban és hivatala teljesítésében szigorú s komoly férfi — ő nagysága s föltisztelendő nemes-mitici Jaros Vincze esztergomi kanonok s h-s főesperest — kerületünk szentegyházait főesperestül vizsgálat alá vevendő. Örömmözhöben uszik e vidék, midőn azon dicső egyének, kit különben is magáénak ismer, szeret és tisztel — apostoli eljárásában részesülni szerencsés lehet; mit eléggé tanusít az által, hogy a leg-sürgőbb munka daczára, mindenhol a legérzékenyebb örömmilyvánítások közt fogadtatik, jelenléte megünnepeltetik, és az egyházi lelkes beszédei, melyeket mindenhol a hívek erkölcsihez alkalmazottan — a hol a szükség úgy kívánja több nyelven is — a legnagyobb buzgósággal tartani kegyeskedik, sircsenddel s éber figyelemmel hallgattnak. Nem kíméli ő nagysága mellett a szónokszékeken kívül is: apostolilag oktat, int, magyarázgat; és nem csak a szentegyházakban kísérleti a fölsördült ifjuságnak a hittudományban jártosságát: hanem az iskolákban is a zsenge keblekbe oltogatja s hintegeti a szent hit és a keresztényi erények magvát. S a mi legdicsőbb, alig lépe ő nagysága közibünk, már is a vele egyidős bőkezűségének s erélyességének romek példáját adá az által, hogy azonnal apostoli utjának küszöbén Cs-on az iskola építésére 100 forintot, Cs-in az egész összeget, a melyet az illető lelkipásztor az iskola fölépítésére tervezett — kegyesen megajánlani, — Sz-én pedig az illető földesuraságot iskolához ellátására szivostromló szép bánásmódjával reá birni méltóztatott. Éljen a tetleges emberbarát! vezérelje az ég ura kezdett apostoli utjában tovább is szerencsésen!!

Vegyes ujdonságok.

(Egy hírlap után) mi is örömmel hirdetjük, miként a nemzeti színház és Hollósy Cornelia k. a. között már csakugyan megkötött a szerződés 10 hónapra 4000 pft évi díjjal. S e szerint elégtételt a közönség azon közkívánatának, mely eddigelé még csak H. C. k. a. mellett nyilatkozott illy hártázzottan. Bün is lett volna ám e magyar csattogányt elszalasztani...

(Napokban) Pest „kétszerecsen“ utcájában egy zsidó hajhász fölakasztotta magát szobája ajtaján egy szögre, s tette okául hitező hat gyermekét hagyá hátra, mivel a rászédelt létezők s adósok egy csep időt sem akartak engedni — levélírásra.

(A tegnapi este felé) fővárosunk föltött s vidékén dühöngött orkán annyira megtölté utcáinkat vízzel, miszerint több helyütt a boltokat is be kellett csukni a gyorsan áradó hivatalan vendég előtt. A zöldkert utcában pedig annyira megszorult a víz, hogy akár nyakig uszhatott benne az ember. Valjon mikor lesz már ezen utcának is csatornája? — Mondják, hogy a szőlőkben is iszonyu pusztításokat vitt véghez.

(A színműbíráló választmány) Ábrányi

Emiltől „Omodé Pál és családja“ című eredeti drámát fogadott el. Szövege hazai történeteink legérdekesebb korszakából van merítve, s derék Szentpéterynek javára fog adatni először.

(A kereskedelmi társaság) folyó hó 26án Pesten tartott nagygyűlésében előterjesztett választmányi jelentés szerint, a társaságnak mult évben 210,000 váltóforint vesztesége vala; minok következtében a részvények ára tetemesen alábbszállt.

(A pesti hengermalom) — mint a „P. Zeitung“ írja — jelenleg 300 mázsa lisztnél többet öröl föl naponként.

(Az ugynevezett „párisi banda“) czim alatt hazánk felsőbb megyéiben utazott zenetársaság mintázásából Pestre visszaérkezett. E kirándulásnak 4500 pft vala jövedelmi eredménye.

(A mosonyi zászlószentelés) alkalmával történt polgári ünnepélyből csak a zsidók rekesztettek ki, mivel — tisztátlanok.

(Mult héten egy dömösdi haszonbérő) Pest felé való utjában összeveszvéen egy kunszentmiklósi borbélyal, ez utósó dühbe jött, s a bérőnek késsel akará fölhasítani hasát. Erre a bérő szinte fölindult, s dühmórában kétesövű puskáját ragadva, lött, s a borbélyt jobb oldalán s jobb karján megsebesíté. Ezzel azonban még meg nem elégedett, hanem megfordítva fegyverét, annak ágyát egészen összetördelé a szerencsétlen szakálhősön; s e perczen durran a másik csó, s a töltés a bérő mellén furta magát keresztül. Mind ketten — mint a „Pester Zeitung“ írja — félhalva vitettek helységeikbe, s míg a bérő élet s halál között lebeg, — a borbély — mint mondják — már véráldozatául hullott ez üdvtelen civódásnak.

(Az ös Bakony százados bukkoinek árnya alatt) pamut-erdőt fedezett föl Szokody István veszprémi evang. tanító ur; s midőn közelbről megvizsgálá a rózsabokor nagyságu pamutbokrokat, úgy találá: hogy levelei reczések, és sokban hasonlítanak az acer platanoides felsőbb gyöngye leveleihez; s a már gesztenyeként fölpatant alsóbb keskeny hüvelykéek oly bőven adák ki a dagadozó finom pamutcsomót, hogy többet a legszorgalmas művelésnél sem lehetne kívánni. A hely, hol e becses gazdasági plánta minden haszon nélkül hull a földre, vagy a zuhogó szélről fölkavarva széthordatik: Zámory uraság ló-kúti jószágának egy darab része, közel a határszélehez, a Veszprémbe vezető gyalogösvény mellett kelet s nyugotra nyulva. (M. G.)

(Egy erdélyi német lap) egy szolgálatot kereső nőszemélynek dicsérelőleg megemlített tulajdonságai mellett ajánlásában az olvasót még arra is figyelmezteti, hogy a nő egészséges, kellemes társalgásu, s — ez a legfőbb — nagyon szép külseű. Bravo!!.. Hát belseje milynen?..

(Megjelent) s Heckenast Gusztávnál s általa kapható: „Világtörténet, a legrégibb időkől a legújabb korig. Tárgyalva dr. Edvi Illés László által. Két kötet. Finom velinen s kötve, ára 1 forint p.p. E munka, mint szerző „előzmény“-ében maga is megvallja, családja ifju sarjadékának használatára vala eredetileg szánva, s nem egyéb, mind a föld színén létezett és létező állodalmak s népek történeteinek tömött tárgyalása.“ Szerző e munkájában bővebben tárgyalja az újabb-, mint az ó kor történeteit, s kiterjed főleg a legújabb forradalmi harcokra. Előadása világos; nyelve fesztelen, inkább népszerű. Minden tekintetben ajánlható olvasható.

(Szinte megjelent Heckenastnál) „Statustérkép és szónokok könyve“. Szalay László által. VI-dik füzet. Tartalma: Thiers. Ára 1 forint pengő.

(A szivarozóknak azon örvendotes hírel szolgálhatunk) miszerint legújában oly szivarok találtattak föl, melyeknek alsó gyűrűsze azon anyagokból van készítve, melyek a gyúfa hegyét alkotják. E szivarok „polka-szivarok“nak nevezetnek, s azon előnnyel bírnak, hogy bármily tárgyhöz dörzsöltetnek, rögtön meggyuladnak, s égnek folyvást, és pedig igen jól.

(Berlinben egy ifju ember,) ki öt év lefolyása alatt 50,000 tallért könnyelműen elpazarolt, öröksége maradványából utójjára e palack pezsgőt hoztatott, leült egy nagy tükör elé, kiüríté annak tartalmát, s dűdölgetés közben agyon lövé magát. A durranatra összefutott nép lélektelenül találá párolgó véreben, s az üres pezsgőpalackot mellette.

(A toledo levéltárban) a jeruzsálemi synagógának a toledo synagógához irt egy eredeti levele létezik, melyben Jézus Krisztus fölől az kér-

deztetik: vajjon megöletessék-e? Ezen levélhez van egyszersmind a toledo válasz másolata is mellékelve, melyben a megöletés nem tanácsoltatik.

(Ha a berlin-poroszlói vaspálya megnyittatik,) Bécs Sz. Péterváratól csak 5 napi távolság választandja el. Ki fogja aztán tagadni mereni, hogy a vasut nem ördögi találmány?!

(Cairoban operaház fog fölállítatni,) mit úgy kell tekinteni, mint Ibrahim basa Európában tartzkodásának gyümölcsöt, melyel Egyptom polgárosítását megkezdi. Eddigelé mintegy 200 ifju szerző nyújtá be már művét, s a legszebb reményekkel kecsegtetik magukat majdan Egyptom tapsviháros bostyánjait arathatni.

(A Nagyörményország tartományában lakó tatárok) a fogfájdalmak megszüntetéséül következő egyszerű gyógyszerrel használnak, melynek sikerét utazók is már számtalanszor tapasztalák. Egy darabka, a mennyire lehetséges friss dió-bél oly soká tartatik láng vagy parázs fölött, míg az abban létező olaj duzzadozni kezd; ezután kevés pamutba göngyöltetik, s oly melegben, a mennyire csak lehetséges, a fájós fogra illesztetik, melynek fájdalmait néhány perc lefolyása alatt tökéletesen megszünteti. Ha a fájdalom makacs, s rögtön szünni nem akar, tehát a gyógyszerkészítés ismételtetik, s három vagy négyeszeri alkalmazás után csakugyan megszünteti a fájdalmat.

(Berlinben mintegy négy évtől óta egyike a legnevezetesebb különczöknek tartozkodik.) E férfiú hajdan orosz szolgálatban álló föltiszt vala, jelenleg azonban Berlin egyik legkitűnőbb vendéglőjét lakja, s roppant gazdagsága mellett is azon sajátzerű szerencsétlenség osztályosa, miszerint meleg ételt soha sem ehetik. Nála t. i. a rendes életmód egészen meg van fordítva: esti hét órákor fölemelkedik ágyából, fölöltözik s reggeliz, s aztán rendesen meglátogatja a hangversenyt; ennek végeztével még néhány órát az állatkertben tölt el sétálás közben, s csak mintegy 12 óra után nézi körül magát, hol lehetne kényelmesen ennie. Ki Berlin vendéglőit erre vonatkozólag ismeri, nem lesz előtte titok, miszerint ott már 11 óra tájban is majd csak nem lehetlen meleg ételt kapni. Így vándorol aztán különczünk vendéglőről vendéglőre, korcsmáról korcsmára, kávéházzal kávéháza éhes gyomorral, s meleg ételt nagy pénzösszeget ajánlgatva; hanem a háziasszonyok s szakácsnék éji nyugalmu ennél sokkal kedvesebb, és így csak rendkívülig ritkán sikerül has-vágyait kielégítve láthatni. Ezután mint a „gyalog röpülő hollandi“ utra kél, s esőben, hóban, vagy bármily viharban egyiránt, bejárja Berlin legtávolabbi utcáit, egyedüli mulatságul lámpák pislogó fényénél az utcasarkokon följegyzett utczaneveket tagolgatva. 3 vagy 4 óra tájban lankadtan haza jön, leül zongorájához s elkezd játszani, s játszik „liszti“ ujjakkal mind addig, míg az éji nyugalmukból fölzaklatott szomszédok, saját vagy a vendéglős kérelmei által játéka félbe nem szakítatik. Reggeli 8 órákor, midőn a nagy Berlin tevékenysége a legelőnkebb mozgalmakban fejlik ki, lefekszik s alszik egész estig. Így él ő napról napra, szerencsétlenség ércze magát különcz szenvedélye miatt, s még sem birva elég lelki erővel magát zsarnok hatalma alól fölszabadítani. Barátainak azon tanácsait, miszerint saját házat tartson, melyben legalább szükségei fognak kielégítettetni, határozottan visszautasítja, mivel agg avagy rút arczu nőszemélyeket körében nem szenvedhet, az ifjabbak pedig rá nézve veszélyeseknek látszanak. (Ezen szempontból is tekintve, csakugyan különcz.

K Ü L F Ö L D.

Portugalia. Lisabonból aug. 7ről kelt tudósítások szerint Braga városban, hol Macdonald miguelista tábornok tartózkodik, a praetendens mellett némi kísérletek tétettek; még nem tudhatni, vajjon sikerrel működtek-e, vagy azonnal elnyomattak.

Franciaország. Páris, aug. 17. Öfelsége a király a kamarakülését a következő trónbeszéddel nyitá meg: „Pair s követ urak! Élenk elégtűtséget érzek, midőn önöket illy nagy buzgalommal köröttem összegyűlvé láthatom. Ha önök munkálatainak rendes ideje eljövend, akkor fogok önökhöz az ország bel- s külügyeiről szólani. Ma, midőn a charta kívánsága szerint a két kamrát ezennel megnyitom, fölhiya a páireket, kik az utósó ülések óta kinevezettek, s a követeket, kiket Franciaország e napokban választásaikkal megtisztelte, hogy esküjüket kezembe letegyék, egyszersmind szívenem fekszik,

hogyan hazánk iránti tökéletes s megváltozhatlan készsége, s irántam s családom iránt viseltető érzelmeikbe helyezett bizodalom kifejezését elfogadják. Serdülő ifjuságom óta tanultam Franciaországot szeretni s neki szolgálni. Az ország ohajtása szerint s szabadságának biztosítása végett a trónra hivatva, egész életemet intézeteinek s jóléte s nagysága békes kifejlésének teljes föntartására szenteltem. Nincs kísérlet, mellynek alája nem vetném magam, s mellyet elviselni nem tudnék, hogy szívem illy drága czélját elérjem. A gondviselés — reményem — elérnem engedendi, hogy a kamrák s nemzeti öszhangzás együttmunkálata alatt ezen hazafiai műnek sikere biztosítva legyen. Fiaim s önkéi fogják gyümölcseit éldelni; s ha a szabad s boldog Franciaország egy kedves emléket emelend kölcsönös törekvéseinkért, ugy mi, önk uraim s én, abban legszebb s legédesebb jutalmunkat találjuk. — Ezután a jelenlevő új pairek, ugy nem különben a legközelebbi választásokban kinevezett követek a meghatározott esküt letették. Midőn Genoude e szavakat kimondá: „Esküszöm“, susogás keletkezett, s minden szem az ismeretes legitímistára vala irányozva.

Egy párisi levelező, mint szemtanu, a kamrámegnyitására kövélkezőleg ír: Épen most jövök a királyi ülésből; a szertartások s elővigyázati rendszabályok a szokottak valának. A király a terembe léptekor rendkívüli éljenzésekkel fogadtatott; ő ezt megköszönte, s magát minden oldalra többször meghajtván, kezét szívére tev. Egészsége egészen tökéletesnek s testalkotása vasból lenni látszik. A trónbeszédet oly szilárd s erőteljes hangon mondá, hogy annak minden szavait, a terem legtávolabb részében is érthetőleg kivenni lehetett. A királynő fölötté meghatottnak látszik. Orleans hercegnő s a kis párisi gróf valának különösen figyelem tárgyai a közönség részéről. Az igazságminister olvasá az esküformát az új pairek számára — közölök többen hiányzottak; a követeknek pedig Duchatel gróf. Jóllehet a pairek és követek összelegyedve valának, még is az új követek közül többen helyeiket elfoglalák, így például Lesseps Károly a legszélsőbb balon Ledru-Rollin mellett, Lafayette Oskár épen ott Constant Benjamin egykori helyén. Jouvencel a balról a balközépontra tért át, épen ugy Jolivet is; Barrot Ferdinand Tocqueville helyét foglalá el, ki maga részéről a központhoz ismét közelebb húzódt. Dupin az ellenzék jelöltje a kamrai elnökségre. Dufaure még nincs Párisban. A diplomata test padjában lehete látni: Cowley lordot, a porta követe mellett, Martinez de la Rosa spanyol követet, Aouim báró porosz követet, ki a dán követtel fölötté érdekes beszédbe látszik elmélyedve lenni, az ausztriai követet, a pápai nunciust, s a követségi titoknokok egész sorozatát. A trónbeszéd jó benyomást tön — most előlegesen minden politikát háttérbe szorít. A merényléről csak távolról tétetik említés.

Egy angol lap Guizot-nak Lieven hercegnővel közlő összekeléséről szól.

A követekkamrája ma Sapey elnökle alatt sors által 9 szakosztályra osztott, mellyek most elnökeiket s titoknokait választandják meg. — A jelen volt 340 követ közül 217 a ministerium, 114 pedig az ellenzék részén volt, s így a ministeri többség, bár még 103—112 követ hiányzik, bizonyos.

Oroszország. Sz. Pétervár, aug. 13. Az itteni hírlapok ma egy jul. 18ról az igazgató senatushoz intézett császári ukázt hirdetnek: „Minthogy most nyilvános, miszerint az eléguiletlenek, kik mult februárban Krakóban, Posenben és Galiciában a törvényes hatalom megdöntésére kísérlet tönék, Wilna, Kauen és Grodno kerületekben büntársakkal bírnak, szükségesnek véltük, a már Lengyelországban, ugy nemkülönben Podolia és Wolhynia tartományokban a köz-

bátorság védelmére hozott rendszabályokat az említett kerületekre is kiterjeszteni, ennél fogva Wilna, Kauen és Grodno kerületeket hadilábra állítani parancsoljuk, s azokat a sereg fővezérének Paskewitsch Eriwanski gróf s varsói herceg és tábornagy parancsnoksága alá állítjuk.“

ÉRTEKEZŐ.
Szózat a választókhöz. II.

A választóknak nem kevésbé szoros ügyellett kell lenni a választás módjára nézve, s földolog itt természetesen, ha nem mondjuk is, a korteskedés, kivált a szegényebb sorsu nemességet barommá lealacsonyító itatás eltávolítása. E részben igen ohajtható lenne, ha mind a kijelöltek, vagy követségre vágyók, mind ezeknek értelmes párthívei a tudatlan és műveletlen kisebb vagy czondrás nemességnek le-részegetésével vak eszközzé tételétől ovakodnának: a nemességnek sárba tiprása ez; a legszebb politikai joggal alacsonyul és gazul visszaelés; sőt a kijelöltekre is vastag és sűrű homályt borító, midőn választásuk lealjasított emberek által történik, s pálinka és borszulte bizalomnak köszönhetik a képviselői díszes névvel megtiszteltetésüket. A melly példát e részben 1841ben Középszolnok vármegye, s kevés napokkal ez előtt Marosszék adott — csak a roszban tett haladásnak igen szomorú bizonyosságai.

Nem kevésbé ohajtható volna végre, hogy mindenütt, a mint jelenleg Belső-Szolnok vármegye tett — az utasításkészítés a választást megelőzze. Nem ereszkeünk most annak vitásába, valjon az utasításadás elve helyes, czélszerű, s az alkotmányosság eszméjével megegyeztetető-e? mindenek fölött a szabadság biztosítására vezető-e? Mellőzzük az e részben tehető igen érdekes párthuzam fejtegetését is, hogy valjon Magyarország és Erdély, az utasításadással, vagy Anglia és Franciaország a nélkül — emelkedtek a politikai szabadság magasabb pol-

czára? csak ugy vesszük a dolgot, mint ez nálunk van, hogy a választó testületek képviselőiket utasítással bocsátják el. Ez levén tehát a főálló rendszer, ohajtható volna, kivált most, midőn a kisebb nemességnek igen nagy érdekében áll szemesnek lenni, hogy ne mint eddig előbb a választás véghezvitessék, s azután készüljön, vagy helyesebben a már megkiszített utasítás előadásák s a megye akarata bélyege ráúttassék. Így ki lesz az is kerülve, a mit az 1841ki országgyűlésen nem egy verson láttunk, hogy a tulságos gondolkozásu követ illyformán nyilatkozott: „nekem ugyan nem ez a meggyőződösem, de utasításom ezt tartja, azért erre szavazok.“ Az illyen tulságos és vastag pártérdeknek szolgáló képviselők, aligha megyéjöknek mint szinte hazának is valódi javát eszközözendik.

Mikor jö föl hazánkban a közügyekre nézve az igazság s a magános érdekek fölállózásával az egész boldogságára tekintő részrehajlatlanság tiszta és áldással tündöklő napja? A választók erre sokat tehetnek; — de a megyei első követválasztás — Marosszékben, a jövendő olyan képét mutatja, mitől a jó hazafi, szemét fájdalommal fordítja el. (M. és J.)

TRULATOK ÉS INTÉZETEK.

Nemzeti színház. A mai napig a nemzeti színházhoz előadás végett beadott eredeti darabok az illető választmány által megvizsgáltattak. Az elfogadott darabok szerzői már értesítvék; kik illetén tudósítást nem kaptak, azok el nem fogadott darabjaikat visszavehetik a színházi irodában reggeli 9—10 közt. Pesten, augusztus 22kén 1846, Szigligeti titkár.

Igazítás. Tegnap 340dik számunk 538dik lapján a középhasáb fölülről számított 2dik sorában „lankasztottak“ helyett olv. „lankasztott“.

Lipthay Sándor vezetése mellett szerkeszti Illusz Oláh János.

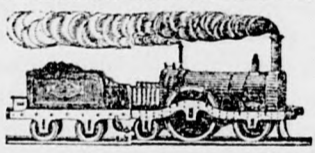
C s ö d ö k.

27784. Nyitramegye jelentése szerint galgóczi kereskedők Rosenfeld Móricz és Rosenfeld Salamon hitelezői csődületének határnapja folyó évi szeptember 16. 17 és 18kára tüzetvén ki, s tömeggondnokká Günther József táblabíró, perügylőnek pedig Winkler Károly tiszti alügyész nevezetvén; ugyanez kihirdetvük. — Kelt julius 21. 1846.

29340. Komárommegye csődtörvényszékének jelentése szerint Zámory Adolf hitelezői csődületének határnapja folyó évi szeptember 16kára tüzetvén ki, tömeggondnokká Csontos István szolgabíró, perügylővé pedig Kürthy Alajos főügyész neve tetett; mi is ezennél kihirdetvük. Kelt julius 28. 1846.

24113. Torontálmegyének jelentése következtében közhírré tétetik: hogy Nagy-Beeskerek mezővárosának tanácsa Schmausz Ferencz és neje elleni csődper megnyitására folyó évi szeptember 1. 2 és 3dik napját tüzte ki; pergondnokká Kovách Agoston hitess ügyvédet, tömeggondnokká pedig Mihajlovics Eustachot nevezvén. Kelt junius 23kán 1846.

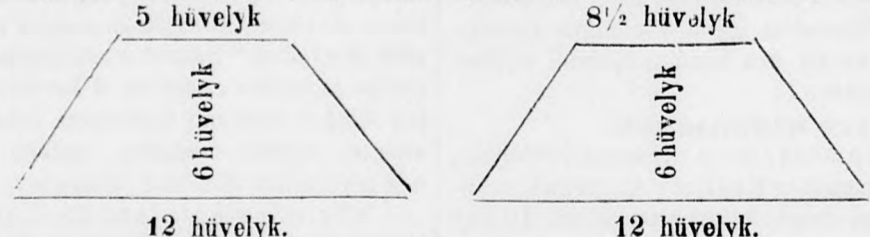
24266. Torontálmegye jelentése szerint Karnász István törökbecsei lakos hitelezői csődületének határnapja folyó évi szeptember 3. 4 és 5dikére tüzetvén ki, tömeggondnokká Sztergovics János törökbecsei urodalom irnoka, perügylővé pedig Jednák Simon tisztbli ügyvéd nevezetvük. Kelt jun. 23. 1846.

A magyar középponti vaspályához megkivántató tölgyfa-ászokgerendák szállítását illető hirdetmény.

Az alólt igazgatóság a közelebbi s ugyszinte későbbi évekre szükséges tölgy- s fejtölgyfa-keresztgerendákra, mellyeknek hossza 7 1/2 láb, fenéklap szélessége 12 hüvelyk, magassága 6 hüvelyk legyen, s az írásbeli ajánlatokra pedig, mellyekben 5000—30.000 darab mennyiség benforgaltathatnak, kövélkező föltételeket alapította meg, u. m.:

1ször. A felszínnek, mellyre a kerékvass fektetvük, oly simaszögletesre kifaragottnak kell lenni, hogy egy ötödörösztét a szállítandó mennyiségnek: 3/4 hüvelyk-, négy ötödöröszté pedig 5 hüvelyk tiszta felszínét képezze.

2ször. A gerendáknak a felszínén egyenesen kell feküdni.
3ször. Az írásbeli ajánlatok Ujfalu- (a határszélnél) Pozsony-, Cseklész-, Diószeg-, Sellye-, Ersekujvár-, Köbülkút-, Párkány és Nagy-Marosi szállítóhelyekre utasítandók, a hova a keresztgerendák szabadon letétehetnek.
4ször. Az ajánlatokhoz az egyezési öszvegtől 10%nyi bánatpénz készpénzben, vagy ausztriai statuspapirosokban, a napifolyam szerint, esalándók.
5ször. A különleges föltételek az igazgatóságnál megtekinthetők.

Pozsony augusztus 1jén 1846. **A magyar középponti vasut igazgatósága. (4—6)**

Státuspapirosok árkelete.
Bécs augusztus 24kén.

5 ptes státuskötelezvény	ft p. p.	111—
4 " " "	" " "	101—
3 " " "	" " "	73 1/2
2 1/2 " " "	" " "	60—
1834iki státuskölcsön (500 ft p. p.)		790—
1839 " " (250 ft p. p.)		317 13/16

Lotteria huzások.
Budán august. 26kán: 15. 55. 23. 67. 10.
Kassán august. 19kén: 26. 56. 33. 41. 16.

Dunavizállítás
Augusztus 26kán: 9 10' 6" az 0 fölött.

Gabonaár váltó garasekban.

	Tiszta-buza	Kétszeres	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
Pest augusztus 25. (pasti m.)	265—305	210—240	180—200	124—130	84—90	140—160
Pozsony " 21. (pozsi. m.)	141—168	—	110—138	82—96	60—70	100—105
Mosony " 19. " "	170—210	115—132	115—130	74—85	62—66	87—92
Nagyszomb. " 18. " "	127—146	—	110—118	81—86	51—58	—
Győr " 14. " "	135—165	—	110—135	65—75	52—55	—
Miskolcz " 19. " "	145—156	130—135	120—125	70—80	24—40	110—115
Ujbecse " 14. " "	150—160	125—130	—	70—75	60—65	80—85
Veszprém " 21. " "	140—160	110—130	105—110	70—73	55—56	90—109
Kolozsvár " 20. (kis véka)	—	60—44	—	31	—	—
Bécs " 14. (auszt. m.)	180—222	—	—	100—102	85—112	—

Részvények árkelete.
Augusztus 24kén.

Pesti közép. vasut részv. (500 ft p. p.)	91 5/8
Nagyszombati " " (100 ft p. p.)	—
Soproni " " (200 ft p. p.)	—
Pesti lánchíd részvény (100 ft p. p.)	140—
Eszterházy sorsjegy (40 ft p. p.)	60 1/2
Bécsi bankrészvény	1568—
Dunagózhajó (500 ft p. p.)	692—
Bécs-gloggnitzi vaspálya	132 1/2
Budweis-Linz-gmundi " (200 ft p. p.)	216—
Eszaki " " " "	181—
Majlandi " " " "	114 5/8